

HUOLTORIITA VERSUS IHMISOIKEUDET

Hyvät läsnäolijat!

(Olen Juha Järä, tiedottaja ja hallituksen jäsen Isät lasten asialla ry:stä.)

Lapsen vieraannuttaminen toisesta vanhemmastaan erojen yhteydessä on iso ihmisoikeusongelma ja rikkoo sekä YK:n lapsen oikeuksien sopimusta ja Euroopan ihmisoikeussopimusta.

Perus- ja ihmisoikeusongelmia ratkottaessa on tärkeää löytää ja ymmärtää niiden juurisyyt. Huoltokiusaaminen - sen vakavin muoto, eli lapsen vieraannuttaminen toisesta vanhemmastaan - ja sen mahdollistava järjestelmä on vakava ihmisoikeusongelma.

Aihe on murtautunut julkiseen keskusteluun. On syntynyt akateemista tutkimusta. Tuhannet erolapset joutuvat tämän ruman toiminnan keskiöön, unohtamatta kohdevanhempia ja lapsen isovanhempia. Vieraannuttamisesta koituu lapsille, kohdevanhemmille ja yhteiskunnalle kaikkienensa monenlaisia ei-toivottavia asioita.

Psykologian näkökulmasta ilmiötä tutkinut tutkijaryhmä toivoo että ”vieraannuttamiseen lyötäisiin yhteiskunnassamme yhtä kielteinen leima kuin lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön on lyöty.” - Kokemusasiantuntijatkin allekirjoittavat näkemyksen, koska vaikutukset lapsiin ovat vastaavat!

Palvelujärjestelmän ja oikeuslaitoksen osaaminen asiassa on sattumanvaraista. Lainsäädännössä ongelma ja tehokkaat ehkäisykeinot loistavat poissaolollaan, tehden näin viranomaistoiminnasta hampaatonta. Väkivallan vastaisesta työstä vieraannuttamisen huomiointi puuttuu. Lastensuojelun kehittämissuunnitelmissa sivuutti välikuulemistilaisuudessaan tärkeänä pitämänsä aiheen lopulta tyystin - loppuraportissa ei mainittu lasten vieraannuttamista sanallakaan!

Lasten asioita ratkaistaessa käytetty käsite ”lapsen etu”, ja varsinkin sen vastaisuudet, kaipaisivat kunnollista päivitystä ja läpinäkyvyyttä, sekä tähän liittyvää ammattitoimijoiden koulutusta. Nykyisillä sovitteluilla ei varsinkaan vieraannuttajan kanssa päästä lapsen edun mukaiseen, ja kestävään tulokseen.

Kovin usein unohdetaan se, että kun vanhemman juridisesti on ajettava asiaan voidakseen säilyttää yhteytensä omaan lapseensa, kyse on lasta koskevasta hakemusasialla, joka on linjassa asiaan liittyvien kansainvälisten ihmisoikeuksien kanssa. Tästä huolimatta tavataan tällaisissa tilanteissa jatkuvasti puhua ”huoltoriidoista”.

Miksi näin?

Tällainen puhe alentaa ihmisoikeuden itseisarvoa käsitteenä, ja leimaa epäasiallisesti sellaista ihmistä ”riitelijäksi”, jonka tosiasiallinen tarkoitus on vain hakea oman ja lapsensa ihmisoikeuden toteutumista!

Palvelujärjestelmän passiivisuus ihmisoikeuksien edistämiseksi, ja todellisten uhrien auttamiseksi, on karua todellisuutta. Vieraannuttamiseen, ja sen vahvistamiseen on tarjolla valitettavan paljon tehokkaita menetelmiä, kuten perättömät väkivalta- tai seksuaalirikossyytökset. Esimerkiksi turvakodit ja valvotut tapaamiset toimivat usein vieraannuttamisen välineinä. Väärinkäyttö on helppoa. Tapoja ja välineitä vieraannuttaa, sekä estää lapsen tapaamisoikeutta toteutumasta, onkin paljon. Ne tulee tunnistaa, ja toimia niitä ehkäisten.

Osallistumme hallituksen Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmatyöhön ja Lastenhuoltolain uudistamiseen - kiitämme tästä, ja olemme toiveikkaita! Tarvitaan silti muutakin! Tahdomme kertoa syvemmin toimintaohjelmaa valmistelevalle verkoston jäsenille, miten hyvä tavoitela saavutettaisiin.

Isät lasten asialla ry kiittää kuulemisesta